

ЧАСТ ПЪРВА

ВИКИНГ

Глава първа

Днес, когато гледам двайсетгодишните, си мисля, че са още неоперени младоци, едва отбити от гърдата на майка си, но когато самият аз бях на двайсет, се считах за напълно възмъжал. Вече имах дете, бях се сражавал в стена от щитове и не желаях да приемам заповеди от когото и да било. Накратко казано, бях арогантен, глупав и твърдоглав. Ето защо, след нашата победа при Синуит, направих погрешната стъпка.

Бяхме се опълчили на датчаните край океана, там, където реката тече откъм обширните мочурища, а водите на залива Сеферн се плискат в калните брегове, и ги бяхме победили. Устроихме порядъчна касапница, за която и аз, Утред от Бебанбург, допринесох с каквото трябваше. Всъщност дори с повече, защото към края на сражението, когато великият Лотброксон, най-страховитият от всички датски водачи, се връза

в редиците ни с огромната си бойна брадва, аз се изправих срещу него, надвих го и го изпратих да се присъедини към „ейнхеряр“ – армията от мъртви бойци, гуляещи в залата за пиршества на Один.

Това, което трябваше да сторя тогава, бе да послушам съвета на Леофрик и да препусна с всички сили към Ексансестър, където Алфред, кралят на западносаксонците, обсаждаше Гутрум. Трябваше да пристигна в късна доба, да вдигна краля от постелята и да положи в нозете му бойния флаг на Уба с черния гарван върху него и огромната му, още кървава брадва. Трябваше да му предам вестта, че датската армия е разбита, че само шепа оцелели са избягали на увенчаните си с драконови глави кораби, че Уесекс е спасен и че аз, Утред от Бебанбург, съм постигнал всички тези неща.

А вместо това се впуснах да намеря жената и детето си.

На двадесет години предпочитам да ора между бедрата на Милдрит, вместо да пожъна плодовете на добрия си късмет и това бе грешка, макар че сега, гледайки назад, не съжалявам особено. Съдбата е неумолима, а Милдрит, за която навремето се ожених против волята си, се оказа прекрасно поле за оране.

И така, в съботния ден в късната пролет на 877 година, аз яздех не към своя крал, а към Кридиантон. Водех със себе си двадесет мъже и обещах на Леофрик, че до неделя на обяд ще бъдем в Ексансестър, където ще разправим на Алфред как сме спечелили битката и сме спасили кралството му.

– Ода Младия ще ни изпревари – предупреди ме Леофрик. Той бе почти два пъти по-възрастен от мен, опитен воин, закоравял в сражения с датчаните. – Чу ли ме? – попита, когато не отвърнах нищо. – Ода Младия ще ни изпревари, а той е миризлива фъшкия, която спокойно ще си припише цялата заслуга.

– Истината не може да се скрие – подхвърлих високомерно, а той изсумтя. Леофрик бе мой приятел, нисък, набит и

силен като бик, който трябваше да поеме командването на западносаксонската флота, но се размина с него заради ниския си произход. Вместо това Алфред неохотно го повери на мен, защото бях благородник, а позицията подобаваше да се заеме единствено от такъв, макар нашите дванайсет кораба да бяха жалка сила в сравнение с пълчището от датски съдове, пристигнали край западния бряг на Уесекс.

– Понякога – изръмжа Леофрик – си същински ерслинг. Това бе една от любимите чу обиди, означаваща „малък задник“.

– Утре ще се видим с Алфред.

– А Ода Младия – продължи настойчиво Леофрик – ще го види още днес. Ода Младия бе синът на Ода Стария. Преди да се оженим, Милдрит бе живяла в дома на баща му и синът искаше сам да разоре нивата ѝ, което бе достатъчна причина, за да не ме харесва. Освен това, както каза Леофрик, наистина беше миризлива фъшкия, хлъзгава и подла, което бе достатъчна причина и аз да не го харесвам.

– Утре ще се видим с Алфред – повторих и на сутринта всички потеглихме към Ексансестър, в това число и Милдрит с малкия ни син и неговата бавачка. Открихме Алфред от северната страна на Ексансестър, където зелено-белият драконов флаг се извисяваше над неговата шатра. На влажния вятър плющяха и други знамена, пъстроцветно множество от кръстове, зверове, светци и оръжия, възвестяващи, че великите мъже на Уесекс са тук, редом със своя крал. На едно от тях бе изобразен черен елен, потвърждавайки правотата на Леофрик, че Ода Младия е вече тук, в южен Дефнашир. Южно от лагера, между него и стените на града, се виждаше голям навес, направен от изпънато върху колове корабно платно – знак, който ми подсказа, че вместо да се бие с Гутрум, Алфред е решил да преговаря с него. Очевидно обсъждаха условията за мир, макар и не тъкмо днес, защото беше неделя, денят, в който кралят избягваше да прави каквото и да било, освен да се моли. За целта под друг импровизиран навес бе пригодена

църква и той коленичеше в нея, заобиколен от тановете и благородниците си. При звука от копитата ни част от тях обърнаха глави, включително и Ода Младия, по чието тясно лице се изписа тревога.

Епископът, провеждащ службата, направи пауза, защото бе ред на паството да каже „амин“ и това даде на Ода повод да отвърне поглед от мен. Той беше коленичил близо до Алфред, твърде близо, което ясно говореше, че се радва на благоволенieto му. Не се съмнявах, че е донесъл гарвановия флаг и бойната брадва на мъртвия Уба в Ексансестър и си е приписал всички заслуги за битката край морето.

– Някой ден – казах на Леофрик – ще разпоря това копеле от чатала до брадичката и ще танцувам върху карантите му.

– Трябваше да го направиш вчера.

Един от многобройните свещеници, които винаги обкръжаваха Алфред, ме видя от мястото си край олтара и пропълзя заднишком колкото можеше по-незабележимо, докато накрая не успя да се изправи на крака и да забърза към мен. Имаше червена коса, кривогледи очи, парализа на лявата ръка и израз на радостно удивление върху грозното лице.

– Утред! Мислехме те за мъртъв!

– Откъде-накъде? – ухилих се в отговор.

– Нали беше заложник!

Действително, аз бях сред дузината английски заложници в Уерхам, но докато останалите бяха избити от Гутрум, моят живот бе пощаден заради търл Рагнар – датски предводител, с когото бяхме близки като братя.

– Както виждаш, жив съм, отче – казах на свещеника, чието име беше Беока – и съм учуден, че не го знаеш.

– Откъде можеш да го знам?

– Ода Младия, когото забелязвам там, е можел да ти каже, че съм участвал в битката при Синуит и съм оцелял.

– Сражавал си се при Синуит? – попита притеснено той, доловил заплахата в гласа ми.

– Значи Ода Младия не ти е казал нищо?

– Не.

– Така ли? – сръчках хълбоците на коня, придвижвайки го между коленичилите мъже, по-близо до Ода. Беока опита да ме спре, но аз отблъснах ръката му от юздата. Леофрик, проявявайки повече разум от мен, остана назад, но аз навлязох сред редовете на молещите се, докато гъстотата на множеството не направи по-нататъшното ми придвижване невъзможно. Тогава, вторачвайки се в Ода, продължих да говоря на Беока.

– И не ви е описал смъртта на Уба?

– Разказа, че Уба е умрял в стената от щитове – просъска Беока с нисък шепот, за да не смущава литургията – и че мнозина са допринесли за гибелта му.

– Само толкова?

– Каза още, че самият той се изправил срещу него – допълни отчето.

– И кой според мъжете е убил Уба Лотброксон? – настоях. Беока усети задаващите се неприятности и опита да ме успокои.

– Можем да обсъдим тези неща по-късно – рече. – А сега, Утред, присъедини се към нас в богослужението. – Обръщаше се към мен по име, а не с „милорд“, защото ме познаваше от дете. И той бе нортумбриец като мен и навремето бе свещеник на баща ми, но когато датчаните завзеха земите ни, дойде в Уесекс, за да се присъедини към онези саксонци, които още се съпротивляваха на нашествениците. – Това е време за молитви, не за разпри.

Но аз бях в настроение за разпра.

– Кой според мъжете е убил Уба Лотброксон? – повторих.

– Всички просто благодарим на Господа, че езичникът е мъртъв – избягна въпроса ми той, като с парализираната си лява ръка ми правеше трескави знаци да мълча.

– Кой според теб е убил Уба? – попитах го директно и като не получих отговор, го изрекох сам. – Мислиш, че това е

дело на Ода Младия, нали? – По изражението му разбрах, че е така, и гневът кипна в мен. – Уба и аз влязохме в двубой – казах, вече на висок глас. – Само двамата, гърди срещу гърди. Моят меч срещу неговата брадва. И когато двубоят започна, отче, той беше невредим, а в неговия край бе мъртъв. Пратих го при братята му във Валхала. – Вече бях бесен и гласът ми се извиси до вик, тъй че цялото разтревожено паство се обърна към мен. Водещият службата, в когото разпознах епископа на Ексансестър, същият, който ме бе оженил за Милдрит, смръщи тревожно чело. Единствено Алфред не изглеждаше смутен от прекъсването. Той се изправи и се обърна към мен, докато жена му, приличащата на невестулка Елсуит, шептеше нещо в ухото му.

– Има ли някой тук – продължих да викам – който да отрече, че аз, Утред от Бебанбург, убих Уба Лотброксон в честен двубой?

Настана тишина. Не бях имал намерение да смуцавам службата, но чудовищната ми гордост и напираният гняв ме бяха довели до изстъпление. Лицата ме гледаха вторачено, знамената се полюшваха на вятъра, а от края на платнения навес покапваше ситен дъжд. Все още никой не ми отговаряше, но присъстващите виждаха, че гледам Ода Младия и някои се обърнаха към него за отговор, а той мълчеше като риба.

– Кой уби Уба? – креснах му.

– Това не е пристойно – рече сърдито Алфред.

– Ето кой го уби! – заявих, изтегляйки Змийския дъх. И това беше следващата ми грешка.

През зимата, докато съм бил затворен в Уерхам като заложник на Гутрум, в Уесекс бе прокаран нов закон, постановяващ, че никой няма право да вади оръжие в присъствието на краля, освен личната му гвардия. Неговата цел бе не само да предпази Алфред, но и да предотврати свадите между не-

говите приближени да вземат смъртоносен обрат. Изваждайки Змийски дъх, аз несъзнателно бях нарушил този закон и сега стражата се спусна към мен от всички страни с оголени мечове и насочени копия, докато Алфред, гологлав и с червена мантия на раменете, не викна на всички да останат по местата си.

После приближи към мен с гневен поглед. Лицето му беше тясно, с издължени нос и брадичка, високо чело и тънки устни. Обикновено ходеше гладко избръснат, но сега по страните му бе набола тъмна брада, която го състаряваше. Още нямаше и трийсет години, но изглеждаше по-скоро на четирийсет. Беше болезнено слаб, а честите неразположения му придаваха кисел вид. Приличаше повече на свещеник, отколкото на крал на западносаксонците, защото притежаваше бледото, раздражително изражение на човек, който прекарва твърде много време на закрито, приведен над книгите, но очите му определено всяваха респект. Те бяха много светли, сиви като стомана, непрощаващи.

– Ти наруши спокойствието ни – каза – и смути светата литургия. – Междувременно бях върнал Змийски дъх в ножницата, главно защото Беока ми шептеше да не се държа като проклет глупак и да прибера меча. В същото време ме теглеше за десния крак, за да ме накара да сляза от седлото и да коленича пред владетеля, когото обожаваше.

– Той трябва да бъде наказан – извика Елсуит, жената на Алфред, гледайки ме с нескрито презрение.

– Отиди ей-там – посочи ми кралят към една от шатрите – и чакай, докато реша какво да правя с теб.

Нямах друг избор, освен да се подчиня, затова оставих телохранителите му, всичките облечени в ризници и шлемове, да ме отведат до шатрата. Там слязох от коня и се шмугнах под платнището. Въздухът вътре бе влажен, миришещ на спарена трева. По покрива потропваше дъжд и част от него се процеждаше над олтара, съдържащ разпятие и два празни свещника. Очевидно това бе личният параклис на Алфред и той ме

накара да чакам там дълго време. Службата свърши, дъждът спря и между облаците проникна плаха светлина. Някъде за свири арфа, вероятно услаждайки кралската трапеза. В шатрата влезе куче, изгледа ме, после препика олтара и си отиде. Слънцето се скри зад облак, отново започна да ръми и едва тогава край входа се разнесе шум и влязоха двама мъже. Единият беше Етелуолд, племенникът на краля. Той трябваше по право да наследи уесекския престол след смъртта на баща си, но го счетоха за твърде млад и вместо него коронясах чичо му. Сега ме дари с глуповата усмивка и стори път на другия, който беше едър, брадат и с десетина години по-възрастен от него. Той кихна вместо поздрав, изсекна се в шепа и избърса сопола в кожената си туника.

– И това ми било пролет – изръмжа и ме изгледа кръвнишки. – Проклетият дъжд никога не спира. Знаеш ли кой съм аз?

– Улфхер – отвърнах. – Лордът на Уилтуншър. – Той бе братовчед на краля и видна фигура в Уесекс. Новодошлият кимна и посочи към Етелуолд, който дължеше бял платнен вързоп.

– А този малоумник знаеш ли кой е?

– Познаваме се – отвърнах. Етелуолд беше само с около месец по-малък от мен и имаше късмет, че чичо му е толкова примерен християнин, инак до сега трябваше да бъде заклан някоя нощ в леглото си. Изглеждаше много по-красив от Алфред, но беше глупав, лекомислен и обикновено пиян, макар че в тази неделна сутрин още не беше успял да се накваси.

– Сега аз отговарям за Етелуолд – каза Улфхер – както и за теб. И кралят ме изпрати да те накажа. – Той размисли за секунда, преди да продължи. – Ако слушах жена му, трябваше да ти извадя червата през миризливия задник и да ги хвърля на прасетата. Знаеш ли изобщо какво е наказанието за вадене на меч в присъствието на краля?

– Глоба? – предположих.

– Смърт, глупако, смърт. Има нов закон, от миналата зима.